

Sammanfattning

I betänkandet behandlas en rad motioner angående mervärdesskatt från den allmänna motionstiden 1999. I flera av motionerna begärs sänkning eller slopande av mervärdesskatten på varor och tjänster av olika slag – turisttjänster, servering samt böcker m.m. Vidare behandlas mervärdesskatten vid elektronisk handel samt vissa skattefrågor rörande ideella förenings verksamhet.

Reservationer har avgivits av (m) beträffande turistnäringen, serveringstjänster m.m., böcker och ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter, av (kd) beträffande serveringstjänster, böcker och körkortsutbildning och av (fp) beträffande böcker.

Dessutom har särskilda yttranden avgivits av (m) beträffande försäljning av konst på konstgallerier m.m. och tjänstesektorn och av (kd) beträffande böcker och tjänstesektorn.

Motionerna

1999/2000:Sk325 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ideella föreningar som bedriver verksamhet typ secondhandförsäljning, och där överskottet går till välgörande ändamål, skall vara momsbefriade,

20. att riksdagen – såvitt nu är i fråga – beslutar om reduktion av bokmomsen i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Sk615 av Karin Falkmer och Inger René (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enhetlig och sänkt momsats för konstnärer, konstgallerier och importerad konst.

1999/2000:Sk616 av Anne-Katrine Dunker och Patrik Norinder (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av konkurrenskraftig mervärdesbeskattning på hotell-, rese- och restaurangtjänster.

1999/2000:Sk632 av Göte Jonsson och Carl G Nilsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbättrade förutsättningar för restaurangnäringen.

1999/2000:Sk633 av Anita Sidén och Cecilia Magnusson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en sänkning av moms på böcker.

1999/2000:Sk646 av Anita Sidén och Elizabeth Nyström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enhetlig moms på mat.

1999/2000:Sk647 av Ola Sundell (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bättre villkor för turismen i Sverige.

1999/2000:Sk648 av Åsa Torstensson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av mervärdesskattelagen.

1999/2000:Sk649 av Barbro Feltzing (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en utredning av möjligheter att på sikt momsbefria miljömärkta varor och produkter,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige inom EU skall verka för möjligheten att momsbefria miljömärkta varor och produkter.

1999/2000:Sk657 av Marianne Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att göra en utredning om en förändrad bokmoms.

1999/2000:Sk658 av Gunnel Wallin och Viviann Gerdin (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att samma villkor skall gälla vad avser moms vid personalköp av pc i såväl privata som offentliga företag.

1999/2000:Sk659 av Tomas Högström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om likvärdiga momsregler.

1999/2000:Sk664 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts för att belysa effekterna av och möjligheten till en gemensam momsskattesats för hela kultursektorn i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Sk665 av Margit Gennser och Inger René (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att mervärdesskatt på böcker skall utgå enligt momssatsen 6 %.

1999/2000:Sk670 av Kenneth Lantz och Ulla-Britt Hagström (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att utreda förutsättningarna för att tillämpa samma momssats på serverad mat som köpta matvaror.

1999/2000:Sk693 av Tasso Stafilidis (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avskaffa moms på menstruationsskydd,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avskaffa moms på preventivmedel.

1999/2000:Sk701 av Ewa Larsson och Ingegerd Saarinen (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om momsens på böcker,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en snedvriden och osund konkurrens.

1999/2000:Sk720 av Ingvar Eriksson och Ewa Thalén Finné (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bättre förutsättningar för restaurangnäringen.

1999/2000:Sk741 av Ewa Larsson och Ingegerd Saarinen (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bokprisets och bokmomsens betydelse för läsandet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en snedvriden och osund konkurrens.

1999/2000:Sk765 av Yilmaz Kerimo (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en översyn i frågan om moms på spelare vid övergång inom idrotten.

1999/2000:Sk826 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige skall delta i EU:s försöksverksamhet med lägre moms inom tjänstesektorn.

1999/2000:So486 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om momsbefrielse för alternativa terapier.

1999/2000:Kr313 av Inger Davidson m.fl. (kd) vari yrkas

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avskaffa momsens på barnböcker,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkt bokmoms.

1999/2000:Kr314 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en parlamentarisk utredning om sänkt bokmoms.

1999/2000:Kr509 av Kent Olsson m.fl. (m) vari yrkas

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om moms på idrottsanläggningar.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om momsreglerna för friskolor.

1999/2000:T409 av Ulla-Britt Hagström (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om minskad beskattning av körkortslektioner.

1999/2000:T462 av Birgitta Carlsson och Rigmor Ahlstedt (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utredning av mervärdesskatt på körkortsutbildningar.

1999/2000:T717 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reglerna för momsuttag vid elektronisk handel.

1999/2000:A820 av Ulla-Britt Hagström och Rosita Runegrund (kd) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige skall delta i försöksperioden med sänkt moms för arbetsintensiva tjänster inom EU-området.

Lagstiftning under senare år

Genom beslut i riksdagen hösten 1994 skedde en långtgående anpassning av det svenska mervärdesskattesystemet till EG:s mervärdesskatteregler (prop. 1994/95:57, bet. 1994/95:SkU7, rskr. 1994/95:151, SFS 1994:1798). De nya bestämmelserna gavs en utformning som låg väl i linje med det s.k. sjätte mervärdesskattedirektivet (77/388/EEG), vilket bl.a. innebar att skattebasen fick en omfattning som nära överensstämde med direktivet. Även förfarandet anpassades till direktivets bestämmelser, och dessutom infördes bl.a. nya bestämmelser om jämkning av avdrag för ingående skatt på fastigheter och andra investeringsvaror, vilket också föreskrevs i direktivet. I enlighet med vad direktivet tillät bibehölls två skattesatser utöver den ordinarie skattesatsen.

Det nya förfarandet innebar bl.a. att tullens beskattning av import från andra EG-länder upphörde. Vad gäller tullen i övrigt kom genom medlemskapet EU:s förordningar på tullområdet att bli direkt gällande i svensk rätt. Under hösten 1994 beslutades därför också att ersätta den tidigare tullagstiftningen med ny lagstiftning som behövdes för att komplettera gemenskapsförordningarna eller för att genomföra relevanta direktiv med bäring på tullförfarandet, bl.a. en ny tullag (prop. 1994/95:34, bet. 1994/95:SkU8, rskr. 1994/95:96, SFS 1994:1550).

Under 1995 genomfördes ytterligare ändringar i mervärdesskattelagen (ML), bl.a. i syfte att anpassa bestämmelserna om begagnade varor till de inom EU gällande reglerna (prop. 1994/95:202, bet. 1994/95:SkU27, rskr. 1994/95:402, SFS 1995:700). I samband härmed slopades också undantaget från skatteplikt för omsättning och införsel av alster av bildkonst vilka ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo.

Med anledning av EG:s andra förenklingsdirektiv genomfördes även andra förändringar i mervärdesskattelagen under hösten 1995. Ändringarna avsåg huvudsakligen en förenklad beskattning av kedjetransaktioner med råvaror placerade i skatteupplag (prop. 1995/96:58, bet. 1995/96:SkU13, rskr. 1995/96:72, SFS 1995:1286).

Med verkan fr.o.m. den 1 januari 1996 beslutades vidare under hösten 1995 att nya redovisningsregler skulle införas (prop. 1995/96:19, bet. 1995/96: SkU11, rskr. 1995/96:16, SFS 1995:1207). Beloppsgränsen för att redovisa mervärdesskatt i inkomstdeklarationen höjdes från 200 000 kr till 1 miljon kronor och redovisningsperioden kortades ner från två månader till en månad. Beskattningsunderlag som för beskattningsåret beräknades uppgå till mer än 10 miljoner kronor skulle medföra att deklarationen skulle lämnas senast den 20:e i månaden efter utgången av den redovisningsperiod som deklarationen avsåg. Om beskattningsunderlagen var lägre skulle deklarationen liksom tidigare lämnas senast den 5:e i andra månaden efter utgången av den redovisningsperiod som deklarationen avsåg.

Beloppsgränsen 10 miljoner kronor för deklarationstidpunkten den 20:e i månaden efter redovisningsperioden höjdes senare till 40 miljoner kronor (prop. 1995/96:198, bet. 1995/96:SkU31, rskr. 1995/96:305, SFS 1996:713). Vidare ändrades inbetalningsdagarna i samband med skattekontoreformen – som bl.a. innebar gemensamma redovisningar, debiteringar och betalningar av mervärdesskatt och andra skatter och avgifter som företagen vanligen betalar – till den 12:e i andra månaden efter redovisningsperioden (i januari och i vissa fall augusti den 17:e) respektive den 26:e i månaden efter redovisningsperioden beroende på om beskattningsunderlaget, exklusive gemenskapsinterna förvärv och import, understigit eller överstigit 40 miljoner kronor (prop. 1996/97:100, bet. 1996/97:SkU23, rskr. 1996/97:276, SFS 1997:483).

Skattesatsen för livsmedel sänktes från 21 % till 12 % fr.o.m. den 1 januari 1996 (prop. 1994/95:150 bil. 7, bet. 1994/95:FiU20, rskr. 1994/95:447, SFS 1995:931). Detta fick till följd att 21-procentsnivån helt försvann ur systemet. Senare infördes en ny skattenivå på 6 % för bl.a. dagstidningar (prop. 1995/96:45, bet. 1995/96:SkU12, rskr. 1995/96:82, SFS 1995:1365) och biografföreställningar (prop. 1995/96:191, bet. 1995/96:SkU28, rskr. 1995/96:290, SFS 1996:536).

I syfte att ytterligare anpassa det svenska mervärdesskattesystemet till sjätte mervärdesskattedirektivet beslutade riksdagen under hösten 1996 om flera betydande förändringar inom områdena utbildning, kultur och idrott, vilka trädde i kraft den 1 januari 1997 (prop. 1996/97:10, bet. 1996/97:SkU6, rskr. 1996/97:69, SFS 1996:1327). Inom utbildningsområdet begränsades skattefriheten i princip till utbildning som anordnades av det allmänna eller av en av det allmänna erkänd utbildningsanordnare. De utbildningstjänster som kom att omfattas av skatteplikten skulle beskattas på normal nivå, dvs. 25 %. Inom kultursektorn slopades skattefriheten för bl.a. konserter och olika sceniska föreställningar vilka kom att beskattas med 6 %. Inom idrottsområdet begränsades skattefriheten till tjänster som tillhandahölls av staten eller en kommun eller en allmännyttig ideell förening. Kommersiell verksamhet inom idrottsområdet skulle beskattas med 6 %.

År 1998 infördes i mervärdesskattesystemet en möjlighet till gruppregistrering för företag i en finansiell gruppering och för företag i kommissionärsförhållanden (prop. 1997/98:148, bet. 1997/98:SkU29, rskr. 1997/98:254, SFS 1998:346).

Under våren 1999 tillkallade regeringen en särskild utredare för att göra en översyn av reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10). Utredaren har bl.a. fått i uppdrag att redovisa hur mervärdesskattelagens olika regler beträffande skattskyldighet och yrkesmässig verksamhet överensstämmer med motsvarande EG-regler och vilka effekter skillnaderna i regelsystemen har. Utredaren skall särskilt analysera hur mervärdesskattelagens bestämmelser om undantag för skattskyldighet för ideella föreningars verksamhet överensstämmer med direktivets verksamhetsinriktade undantag från skatteplikt för organisationer utan vinstintresse samt hur nuvarande svenska regler påverkar konkurrensneutraliteten. Utredningen har fått förlängning av utredningstiden och skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 1 juni 2001.

Under år 1999 infördes särskilda mervärdesskatte regler för investeringsguld. De nya reglerna är baserade på ett EG-direktiv och innebär att omsättning av guld i investeringssyfte skall undantas från mervärdesskatt (prop. 1998/99:69, bet. 1998/99:SkU18, rskr. 1998/99:244, SFS 1999:640).

Under våren 1999 behandlades vidare en rad motioner angående mervärdesskatt från den allmänna motionstiden 1998. Av de frågor som då behandlades och som nu återkommer i detta betänkande kan bl.a. nämnas turistnäringarna, serveringstjänster, teater m.m., nöjesparker och djurparker, böcker, alternativ sjukvård, miljömärkta produkter, ideella föreningar, försäljning av konst på konstgallerier och vissa verksamheter som bedrivs av ideella föreningar. Utskottet avstyrkte samtliga motioner och riksdagen följde utskottets hemställan (bet. 1998/99:SkU12).

Utskottet

Turistnäringen, serveringstjänster m.m.

Gällande bestämmelser

Mervärdesskatten omfattar numera de flesta varor och tjänster. Undantagna är endast vissa särskilt uppräknade varor och tjänster som t.ex. sjukvård, tandvård, social omsorg, bank- och försäkringstjänster, fartyg och flygplan. Gällande EG-direktiv innebär bl.a. att det får finnas endast två lägre nivåer utöver den allmänna skattenivån, av vilka inte någon får vara lägre än 5 %. Vilka varor och tjänster som får beskattas på en lägre nivå än den allmänna är också särskilt reglerat (bilaga H till sjätte mervärdesskattedirektivet enligt rådets direktiv 92/77/EEG).

- 25 % = normalskattesats
- 12 % = hotellrums- och campingplatsuthyrning
 - personbefordran
 - transport i skidliftar
 - konstnårs försäljning av egna konstverk
 - import av konstverk, samlarföremål och antikviteter
 - livsmedel
- 6 % = dagstidningar
 - entré till konserter samt biograf-, teater-, opera- och balettföreställningar och andra liknande föreställningar
 - viss biblioteksverksamhet
 - viss museiverksamhet
 - upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk
 - rätt till ljud- och bildupptagning
 - idrottsområdet

Serveringstjänster beskattas på normal nivå, 25 %. Tidigare var mervärdesskatten på servering lika med mervärdesskatten på mat men fr.o.m. den 1 januari 1995 höjdes den till den allmänna nivån. Skälet var att EG-reglerna inte medgav en lägre skattesats på serveringstjänster (se prop. 1994/95:57 s. 124, bet. 1994/95:SkU7 s. 80–81). Längre tillbaka i tiden var förhållandet det omvända mot vad det är nu, dvs. mervärdesskatten på serverings- och hotelltjänster uppgick till endast 60 % av den normala nivån som även omfattade mat. De särskilda reduceringsreglerna för serverings- och hotelltjänster slopades fr.o.m. den 1 januari 1990, bl.a. av konkurrensneutralitets-skäl men också på grund av att det förekom att det förelåg problem med att avgöra om kraven på servering var uppfyllda (prop. 1989/90:50 s. 92–93, bet. 1989/90:SkU10).

Motionerna

Åberopande behovet av bättre konkurrensförhållanden för de svenska turistföretagen yrkas i motion Sk616 (yrkande 2) av Anne-Katrine Dunker och Patrik Norinder (båda m) en sänkning av mervärdesskatten på hotell-, rese- och restaurangtjänster. I motion Sk647 av Ola Sundell (m) yrkas också av turistnäringens politiska skäl sänkt mervärdesskatt på transport-, hotell- och serveringstjänster, slopad dieselskatt på pistmaskiner och sänkt bensinskatt. I motionerna Sk632 av Göte Jonsson och Carl G Nilsson (båda m) och Sk720 av Ingvar Eriksson och Ewa Thalén Finné (båda m) yrkas sänkt serveringsmoms, sänkt elskatt och höjt representationsavdrag och i den sistnämnda motionen dessutom sänkt alkoholskatt för restauranger. I motionerna Sk646 av Anita Sidén och Elizabeth Nyström (båda m) och Sk670 (yrkande 1) av Kenneth Lantz och Ulla-Britt Hagström (båda kd) yrkas – med hänvisning också till praktiska skäl – att mervärdesskatten på serveringstjänster sänks till samma nivå som mervärdesskatten på livsmedel, dvs. 12 %. Slutligen åter-

Utskottets ställningstagande

Statens inkomster av mervärdesskatt beräknas i år uppgå till ca 175,1 miljarder kronor. Utskottet har tidigare betonat mervärdesskattens betydelse som inkomstkälla för staten och att förändringar med avseende på skattenivåer och eventuellt ytterligare lågbeskattade varor och tjänster bör ses i ett större finanspolitiskt sammanhang. Utskottet är medvetet om att mervärdesskatten i Sverige fortfarande är förhållandevis hög i ett internationellt perspektiv men vill också, som utskottet gjort flera gånger tidigare, framhålla att många av de möjligheter som EG-rätten ger att ta ut lägre skatt på angelägna områden har utnyttjats av Sverige. Dit hör bl.a. den lägre mervärdesskatten på mat, resor, uthyrning av hotellrum och campingplatser samt transport i skidliftar. De svenska nivåerna på mervärdesskatten utgör alltså en omsorgsfull avvägning av vad som behövs för att möta både statsfinansernas krav och önskemålet om en fördelningspolitiskt och näringspolitiskt riktig profil på skatten. Inte minst i det sistnämnda hänseendet har hänsyn tagits till bl.a. turistnäringens behov genom att det lågbeskattade området kommit att omfatta flera verksamheter som har typisk anknytning till turismen inom landet.

När det gäller vilka varor och tjänster som bör omfattas av det lågbeskattade området vill utskottet också framhålla att Sverige är bundet av gällande EG-direktiv. Enligt dessa direktiv medges inte någon lägre skattesats än den normala på t.ex. matservering och upplåtelse av gästhamnsplats (se bilaga H till det s.k. sjätte mervärdesskattedirektivet enligt rådets direktiv 92/77/EEG).

Av det anförda framgår att utskottet anser att regeringens övergripande planering av skatteuttaget framöver i första hand bör avvaktas innan ställning tas till sådana förändringar av mervärdesskatten som förespråkas i de nu behandlade motionerna. Detsamma gäller även skatten på el och dieselolja samt storleken på representationsavdraget. Senast i samband med höstens budget bör det dock vara möjligt att bedöma vilket utrymme som finns för eventuella skattesänkningar och vilka prioriteringar som bör göras. För närvarande finns det inte förutsättningar att göra några uttalanden härom, och utskottet avstyrker följaktligen motionerna Sk616 yrkande 2, Sk632, Sk646, Sk647, Sk648, Sk670 yrkande 1 och Sk720.

Böcker

Gällande bestämmelser

I Sverige beskattas böcker och tidskrifter med normal skattesats, 25 %. EG-direktivet tillåter reducerad skattesats på bl.a. böcker och tidskrifter men Sverige har avstått från att använda denna möjlighet till differentiering (se bl.a. bet. 1996/97:SkU6 s. 29).

I motionerna Sk633 av Anita Sidén och Cecilia Magnusson (båda m), Sk657 av Marianne Andersson (c), Sk665 av Margit Gennser och Inger René (båda m), Sk325 (yrkande 20 delvis) av Alf Svensson m.fl. (kd) och Kr313 (yrkande 20) av Inger Davidson m.fl. (kd) begärs en sänkning av mervärdesskatten på böcker av kulturpolitiska skäl, i de tre sist nämnda motionerna till 6 % och i de två sist nämnda motionerna med preciseringen att sänkningen skall gälla fr.o.m. år 2002. Syftet torde vara detsamma med motion Sk664 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m) vari motionärerna begär en utredning om en gemensam mervärdesskattesats för hela kultursektorn och särskilt kritiserar 25-procentsnivån för böcker i förhållande till 6-procentsnivån för kulturen i övrigt. Även i motion Kr314 (yrkande 4) av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (båda fp) begärs en utredning om sänkt mervärdesskatt på böcker. I motionerna Sk701 (yrkande 1) och Sk741 (yrkande 1), båda av Ewa Larsson och Ingegerd Saarinen (båda mp), yrkas stegvis slopad eller sänkt mervärdesskatt på böcker, och i motion Kr313 (yrkande 19) krävs att mervärdesskatten på barnböcker skall slopas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis erinra om att det i och för sig är möjligt enligt EU-rätten att välja en lägre nivå för mervärdesskatten på böcker men inte att helt slopa mervärdesskatten. Även en minskad mervärdesskatt på böcker skulle enligt gjorda beräkningar innebära ett icke obetydligt bortfall av skatteinkomster för staten redan om 12-procentsnivån väljs och givetvis än mer om man går ner ända till 6-procentsnivån och sänkningen även skulle omfatta tidskrifter, vilket möjligen skulle bli nödvändigt av praktiska skäl och konkurrensneutralitetsskäl. Som utskottet tidigare framhållit är det inte lämpligt att redan nu ta ställning till mervärdesskattenivån på enskilda varor och tjänster utan att avvakta regeringens redovisning av resultatet av sina övergripande överväganden angående beskattningens utformning i framtiden. Frågan måste också belysas från kulturpolitiska utgångspunkter, dvs. om just en sådan åtgärd som en mervärdesskattesänkning på böcker i ljuset av storleken av det nyss nämnda skattebortfallet är bättre än andra åtgärder till samma eller lägre kostnader när det gäller att stimulera sunda läsvanor. Om en skattesänkning på böcker skulle finansieras t.ex. genom minskade statliga bidrag inom kultursektorn är det enligt utskottets uppfattning inte alls säkert att resultatet sammantaget skulle bli positivt från kulturpolitisk synpunkt. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk325 yrkande 20 i denna del, Sk633, Sk657, Sk664, Sk665, Sk701 yrkande 1, Sk741 yrkande 1, Kr313 yrkandena 19 och 20 samt Kr314 yrkande 4.

Elektronisk handel

Gällande bestämmelser

När det gäller on-line-leveranser av material av olika slag, t. ex. böcker, betraktas transaktionen i mervärdesskattehänseende som en tjänsteomsätt-

ning och inte en varuomsättning som det normalt är fråga om när saker och ting försäljs på så att säga konventionellt sätt. Inom EG:s mervärdesskatteområde skall i sådana fall reglerna om mervärdesskatt vid omsättning av tjänster tillämpas. Detta innebär bl.a. att om köparen är en privatperson i ett EG-land (t.ex. Sverige) och säljaren också finns i ett EG-land (samma eller ett annat) skall mervärdesskatten deklarerar av säljaren i säljarens land. Om det däremot är så att köparen – fortfarande en privatperson – finns i ett EG-land (t.ex. Sverige) och säljaren finns i ett tredje land gäller andra regler. De svenska reglerna går i sådana fall ut på att säljaren i landet utanför EG rätteligen skall registrera sig till mervärdesskatt här i Sverige och ta ut svensk mervärdesskatt för sina försäljningar on-line i Sverige.

Detaljreglerna för övriga tänkbara fall för on-line-tjänster (som ingår i det som ibland kallas § 7-tjänster eftersom de omfattas av de regler om omsättningsland som finns i 5 kap. 7 § ML) gås inte igenom här men nedan återges två ”lathundar” som är uppställda i enlighet med RSV:s genomgång av reglerna för elektronisk handel (se Riksskatteverket Handledning för mervärdesskatt 1999, s. 355–356):

Omsättningsland och skattskyldighet i Sverige när förvärvaren är näringsidkare:

Säljare	Förvärvare	Omsättningsland	Skattskyldighet i Sverige
I Sverige	i Sverige	Sverige	säljaren
I utlandet	i Sverige	Sverige	förvärvaren
I Sverige	i utlandet	utomlands	ingen

Omsättningsland och skattskyldighet i Sverige när förvärvaren inte är näringsidkare:

Säljare	Förvärvare	Omsättningsland	Skattskyldighet i Sverige
I Sverige	i Sverige	Sverige	säljaren
I Sverige	i EG-land	Sverige	säljaren
I Sverige	i 3:e land	utomlands	ingen
I EG-land	i Sverige	utomlands	ingen
I 3:e land	i Sverige	Sverige	säljaren

Vid off-line-leverans av varor (som mycket väl kan ha beställts av köparen on-line) gäller normala postorderregler. Om köparen finns i Sverige och är en privatperson innebär detta när det gäller varor som kommer från tredje land att vanlig s.k. införselmoms skall betalas av köparen och när det gäller punktskattepliktiga varor, eller andra varor om årsomsättningen är över

Motionerna

I motion T717 (yrkande 19) av Bo Lundgren m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att reglerna om mervärdesskatt vid internationell elektronisk handel ses över inom EU och i allt internationellt samarbete. I motionerna Sk701 (yrkande 2) och Sk741 (yrkande 2), båda av Ewa Larsson och Ingegerd Saarinen (båda mp), krävs bättre kontroll av Internet-handeln med böcker och att annan bokhandel får likvärdiga spelregler.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att de olika rättsfrågorna – bl.a. mervärdesskattefrågan – kring den elektroniska handeln är ett stort och intrikat frågekomplex som för närvarande analyseras och övervägs inom olika internationella organisationer, bl.a. WTO, OECD (som en delegation inom utskottet besökte för någon tid sedan) och EG-kommissionen. Av skäl som framgår av den ovan lämnade redogörelsen för gällande bestämmelser är det särskilt on-line-leverans av material av olika slag, t.ex. böcker, som är intressant när det gäller mervärdesskatten eftersom ett tillhandahållande av detta slag gör att transaktionen är att anse som en tjänsteomsättning. Vad detta innebär när det gäller bestämmandet av omsättningsland och skattskyldighet i Sverige i olika fall framgår också ovan.

Från Finansdepartementet har vidare inhämtats att Sverige deltar aktivt i arbetsgrupper inom både EU och OECD som arbetar med att anpassa beskattningsprinciperna till den handel som den nya tekniken medför. Inom EU lade kommissionen under våren 1998 fram ett meddelande med ett antal principer som den menade borde gälla för beskattningen och som senare antagits av ministerrådet. Avsikten är att meddelandet och diskussionerna inom arbetsgrupperna senare skall leda fram till ett förslag om direktiv eller ändring i sjätte mervärdesskattedirektivet. Olika förslag till regeländringar diskuteras i en rapport som lämnades sommaren 1999 och som finns att läsa på Europeiska unionens server (adress för närvarande: <http://europa.eu.int/en/comm/dg21/publicat/databases/index.htm>).

Också i det arbete som pågår inom OECD, och som bl.a. syftar till att samordna synen på beskattningen av elektronisk handel, deltar Sverige i en mindre arbetsgrupp. Arbetet grundas på ett antal principer som antogs vid en ministerkonferens i Ottawa hösten 1998. Dessa principer motsvarar i stort dem som EU:s ministrar antagit. I korthet innebär dessa principer att inga nya skatter skall införas men att de som finns skall anpassas, att elektroniskt levererade varor inte skall behandlas som varor i mervärdesskattehänseende, att neutraliteten i beskattningen skall upprätthållas, att beskattning skall ske där konsumtionen sker och att förfarandet skall förenklas.

Utskottet vill betona att de svåra och vanskliga skattefrågorna – och inte minst kontrollfrågorna – kring den elektroniska handeln i stor utsträckning är av internationell karaktär och därför måste lösas på ett internationellt plan

med ökat samarbete mellan länderna. Samarbete och information är viktiga frågor också vad gäller traditionell postorder. Enligt vad utskottet erfarit försöker man inom såväl OECD som EU finna lämpliga samarbetsformer mellan länderna på detta område, inte minst för att effektivisera kontrollen. Det är viktigt att Sverige tillsammans med andra länder arbetar för införandet av gemensamma bestämmelser och därvid beaktar bl.a. kontrollaspekten.

Av vad utskottet nu anfört framgår att regeringen redan har uppmärksammat frågorna kring elektronisk handel. Utskottet kan inte se att det behövs ett uttalande till regeringen om det angelägna i att lösa skatteproblemen på detta område. Utskottet förutsätter att deltagarna från Sverige i arbetsgrupperna inom EU och OECD tar aktiv del i arbetet och med sina insatser bidrar till att bringa frågorna till en tillfredsställande lösning. Frågorna är viktiga för landet, och utskottet förutsätter därför att regeringen noga följer arbetet och på lämpligt sätt och i lämpligt sammanhang avrapporterar utvecklingen och redovisar vunna rön och erfarenheter för riksdagen. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att en offentlig utfrågning i ämnet kommer att arrangeras av utskottet senare i vår. Motion T717 yrkande 19 kan anses tillgodosedd. Något tillkännagivande till regeringen behövs inte, och utskottet avstyrker därför även motionerna Sk701 yrkande 2 och Sk741 yrkande 2.

Försäljning av konst på konstgallerier

Gällande bestämmelser

Den generella skatteplikten för mervärdesskatt omfattar även omsättning av konstverk. I fråga om konstverk som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo gäller dock att skattskyldigheten inträder först om omsättningen uppgår till 300 000 kr eller mer (1 kap. 2 a § ML). I sådana fall är skattesatsen begränsad till 12 % (7 kap. 1 § andra stycket ML). Vid annan handel med konstverk tillämpas s.k. vinstmarginalbeskattning som innebär att beskattningen grundas på återförsäljarens vinstmarginal (9 a kap. ML). Skattesatsen är i dessa fall den normala, dvs. 25 %.

Motionen

I motion Sk615 av Karin Falkmer och Inger René (båda m) krävs att konstnärers och konstgalleriers försäljning av konst beskattas med endast 6 %. Motionärerna anför dels kulturpolitiska skäl, dels den oförmånliga konkurrenssituationen i förhållande till t.ex. Folkets Hus som är en ideell förening och kan sälja konst skattefritt.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare erinrat om saknas det enligt EG-reglerna möjligheter att införa en reducerad skattesats i vad gäller just galleriers försäljning av konst i allmänhet. Vad gäller skattenivån på konstnärernas försäljning av egna konstverk finns visserligen möjligheten att sänka skattesatsen till 6 %

men enligt EG-reglerna krävs då att också mervärdesskatten vid import av konstverk, samlarföremål och antikviteter sänks till 6 %. En sådan förändring av beskattningen bör enligt utskottets uppfattning inte bedömas avskilt från de övergripande bedömningar om det framtida skatteuttaget som för närvarande görs av regeringen och som kommer att redovisas senare.

När det gäller argumentet att vissa föreningar kan sälja bl.a. konst skattefritt vill utskottet hänvisa till den ovan berörda översynen av reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10) som enligt direktiven bl.a. skall ta upp de grundläggande bestämmelserna i mervärdesskattelagen om begreppet yrkesmässig verksamhet m.m. I uppdraget ingår bl.a. att undersöka om de nuvarande reglerna ger upphov till snedvridningar i konkurrenshänseende då verksamhet bedrivs av ideella organisationer i konkurrens med motsvarande verksamhet i privat regi. Mot bakgrund av att detta utredningsarbete pågår finns det enligt utskottets mening inte någon anledning för riksdagen att göra något uttalande i frågan.

Med det anförda avstyrker utskottet motion Sk615.

Alternativ sjukvård m.m.

Gällande bestämmelser

Enligt 3 kap. 4 § ML undantas från skatteplikt omsättning av tjänster som utgör sjukvård, tandvård och social omsorg. För skattefrihet krävs att sjukvården omfattar sådana åtgärder som definitionsmässigt är sjukvård och att sjukvården tillhandahålls vid sjukvårdsinrättningar eller av någon med särskild legitimation att utöva sjukvårdsyrke. För s.k. alternativvård gäller däremot inte skattefriheten.

Även läkemedel är undantagna från skatteplikt. Undantaget gäller dock bara läkemedel som utlämnas enligt recept eller säljs till sjukhus eller införs till landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning (3 kap. 23 § ML).

Menstruationsskydd och preventivmedel omfattas i Sverige av de generella skattereglerna och beskattas på normal nivå, dvs. 25 %. Någon möjlighet att undanta dessa varor från beskattning medges inte enligt EG-direktivet. Däremot ingår dessa varor bland de varor som kan beskattas med en lägre skattesats än den normala (se den tidigare nämnda bilaga H till direktivet, p. 3). Sverige har dock inte utnyttjat möjligheten att lågbeskatta just dessa varor.

Några särbestämmelser om miljömärkta produkter finns inte i ML och inte heller i EG-direktiven om mervärdesskatt. Sådana varor beskattas således enligt generella regler.

Motionerna

I motion So486 (yrkande 5) av Marianne Andersson m.fl. (c) förespråkas slopad mervärdesskatt för alternativa terapier. Motionärerna framhåller att dessa behandlingsformer numera blivit allmänt erkända och använda. I motion Sk693 (yrkande 1) av Tasso Stafilidis (v) yrkas borttagande av mervärdesskatten på menstruationsskydd eftersom denna extra skattekostnad för kvinnor enligt motionärens uppfattning inte är rimlig. I samma motion

(yrkande 3) begärs också slopad mervärdesskatt på preventivmedel för att motverka spridningen av sexuellt överförbara sjukdomar. I motion Sk649 (yrkandena 1 och 2) av Barbro Feltzing (mp) begärs en utredning om att befria miljömärkta varor och produkter från moms och att Sverige agerar inom EU för att få till stånd regler som medger en sådan befrielse.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först erinra om att varor som menstruationsskydd, preventivmedel och miljövänliga produkter inte får undantas från mervärdesskatt enligt gällande EG-direktiv, och beträffande de sistnämnda varorna har utskottet tidigare dessutom anfört praktiska skäl mot ett undantag. Undantag för alternativa behandlingsmetoder och lågbeskattning av menstruationsskydd och preventivmedel skulle i och för sig vara möjligt enligt EG-bestämmelserna men med hänsyn till det skattebortfall en sådan åtgärd skulle medföra bör, av skäl som tidigare nämnts i detta betänkande, ett ställningstagande anstå till dess att regeringen slutfört sina överväganden rörande beskattningens kommande inriktning och vilka områden och verksamheter som skall prioriteras vid eventuella skattesänkningar framöver. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna So486 yrkande 5, Sk693 yrkandena 1 och 3 samt Sk649 yrkandena 1 och 2.

Körkortsutbildning

Gällande bestämmelser

Skatteplikt på bl.a. körkortsutbildning infördes i samband med att utbildningsområdet generellt på grund av EG-rättens krav infogades i det skattepliktiga området (prop. 1996/97:10, bet. 1996/97:6). För att mildra effekterna för bilskolorna infördes samtidigt en avdragsrätt för bilskolornas förvärv och förhyrning av fordon.

Motionerna

I motionerna T409 (yrkande 1) av Ulla-Britt Hagström (kd) och T462 (yrkande 1) av Birgitta Carlsson och Rigmor Ahlstedt (c) yrkas sänkt eller slopad mervärdesskatt på körkortsutbildning. Trafikpolitiska skäl åberopas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill erinra om att endast viss utbildning får undantas från skatt enligt EG-rätten. Sådan utbildning är framför allt grundskola, gymnasieutbildning samt utbildning vid universitet och högskola. Ett generellt undantag för körkortsutbildning är således enligt utskottets uppfattning inte möjligt enligt EG-rätten, och körkortsutbildning förekommer inte heller bland de varor och tjänster som får lågbeskattas enligt den förut nämnda bilagan till sjätte mervärdesskattedirektivet. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna T409 yrkande 1 och T462 yrkande 1.

Gällande bestämmelser

Mervärdesskattesystemet innebär att bara den som har mervärdesskattepliktig omsättning får dra av mervärdesskatt på inköp av varor och tjänster. Allmännyttiga ideella föreningar som är befriade från inkomstskatt och mervärdesskatt saknar således – liksom privatpersoner – möjlighet att dra av mervärdesskatten på sina inköp. Kommunerna har inte heller någon avdragsrätt för kostnader som är hänförliga till skattefri verksamhet men kan i många fall få kompensation inom ramen för systemet med mervärdesskattkonton för kommuner och landsting. Kommunerna får dock betala en avgift till systemet för att finansiera uttagen.

Fristående skolor med allmänt stöd som är befriade från mervärdesskatt saknar följaktligen också avdragsrätt. I förordningen 1996:1206 om fristående skolor föreskrivs dock att ersättning för sådan ingående mervärdesskatt som skolan saknar avdragsrätt för skall ingå i bidragen.

Tandvården är också en verksamhet som inte är skattepliktig och som därför saknar avdragsrätt. I betänkandet SOU 1999:133 Kommunkontosystemet och rättvisan lämnas dock vissa alternativa förslag för att komma till rätta med den konkurrensnackdel som privata tandläkare till följd härav har i förhållande till folktandvården. Betänkandet bereds för närvarande.

Motionerna

I motion Kr509 (yrkande 15) av Kent Olsson m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om att frånvaron av avdragsrätt för ideella föreningar som driver en idrottsanläggning på något sätt bör kompenseras. Även i motion Sk659 av Tomas Högstrom (m) begärs kompensation för frånvaron av avdragsrätt i skattefria verksamheter som vård och skola, och motionären jämför med kommunernas rätt till kompensation enligt kommunkontosystemet. I motion Ub313 (yrkande 3) av Sten Tolgfors (m) förs ett motsvarande resonemang med avseende på fristående skolor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att utskottet har uppmärksammat avsaknaden av avdragsrätt hos icke skattskyldiga tidigare. Utskottet har emellertid också påpekat att denna konsekvens är en naturlig följd av själva mervärdesskattesystemet som innebär att skattekostnaden skall betalas av slutkonsumenten. Det gäller såväl icke skattskyldiga organisationer av olika slag (allmännyttiga ideella föreningar, vissa företag) som vanliga privatpersoner.

Vad särskilt gäller frånvaron av avdragsrätt för ideella föreningar och den konkurrensnackdel detta innebär för ideella organisationer som bedriver verksamhet i konkurrens med privat bedriven verksamhet av motsvarande slag berörs frågan i det tidigare nämnda utredningsdirektivet till översynen av reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10). Enligt direktiven skall nämligen utredaren uppmärksamma den situationen

att det nuvarande undantaget i mervärdesskattelagen medför nackdelar för de ideella föreningarna, vilket kan bli fallet när konkurrerande kommersiella företag beskattas med reducerad skattesats men har en avdragsrätt för den ingående mervärdesskatten som den ideella föreningen saknar. I direktiven pekas bl.a. på kultur- och idrottsverksamhet.

Vad därefter gäller tandvården och problemen med konkurrensneutraliteten mellan privat och offentlig tandvård vill utskottet hänvisa till den beredning av frågan som för närvarande äger rum i Regeringskansliet på grundval av det ovan omnämnda utredningsbetänkandet SOU 1999:133 Kommunkontosystemet och rättvisan. Som nyss nämnts har vissa alternativa förslag lagts fram i detta betänkande för att komma till rätta med den konkurrensnackdel som privata tandläkare har i förhållande till folktandvården när det gäller mervärdesskatten. Regeringens ställningstagande till detta betänkande bör enligt utskottets mening avvaktas innan ställning tas till eventuella åtgärder på detta område.

Vad slutligen gäller de fristående skolorna vill utskottet peka på den lösning som problemet fått genom den ovan redovisade bestämmelsen i förordningen 1999:1206 om fristående skolor. Denna bestämmelse går som nyss nämnts ut på att bidragen skall avpassas med hänsyn till bl.a. det förhållandet att avdragsrätt för mervärdesskatten på inköpen saknas.

Utskottet finner således att regeringen på olika sätt har uppmärksammat de konkurrensproblem som avsaknaden av avdragsrätt i vissa skattefria verksamheter medför. Beträffande fristående skolor med bidrag har regeringen löst problemet genom en bestämmelse om storleken på bidragen, och i andra fall prövas frågan för närvarande dels i en pågående utredning, dels i beredningen inom Regeringskansliet av ett förslag som lagts fram av en annan utredning. Någon anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande av det slag som efterlysts i motionerna föreligger enligt utskottets mening inte. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr509 yrkande 15, Sk659 och Ub313 yrkande 3.

Inköp av pc till personalen

Gällande bestämmelser

Enligt förhandsbesked som nyligen fastställts av Regeringsrätten utgör anskaffandet av datorer för de anställdas privata bruk inte något förvärv i verksamheten, och arbetsgivaren har inte avdragsrätt för mervärdesskatten (RÅ 1999 ref. 37). Statliga myndigheter har heller inte någon rätt till kompensation för den ingående mervärdesskatten på sådana förvärv. Däremot kan det vara möjligt att kommuner kan få kompensation enligt kommunkontosystemet.

Motionen

I motion Sk658 av Gunnel Wallin och Viviann Gerdin (båda c) begärs ett tillkännagivande om att införa avdragsrätt för köp av pc avsedda att överlätas förmånligt till personalen. Motionärerna vill härigenom uppnå samma villkor

Utskottets ställningstagande

Utskottet håller med motionärerna om att det i och för sig är bra att så många som möjligt får tillgång till datorer och snabba datakommunikationer. Det finns dock ingen anledning att blanda in mervärdesskatten i detta sammanhang eller att åsidosätta grundläggande principer i mervärdesskattesystemet och införa en avdragsrätt för anskaffningar för annat ändamål än den egentliga verksamheten. Utskottet avstyrker följaktligen motion Sk658.

Köp av utländska spelare och andra idrottsutövare

Gällande bestämmelser

Mervärdesskatten på s.k. övergångsersättningar inom idrotten är en speciell mervärdesskattefråga som givit upphov till olika skatteprocesser. RSV har i ett brevsvår till Svenska Fotbollförbundet gett uttryck åt uppfattningen att en fotbollsförening, som är en allmännyttig ideell förening, i princip är att betrakta som en näringsidkare i ML:s mening och att en sådan förening inte är skyldig att betala mervärdesskatt till staten i samband med att den överlåter rätten till en spelare i föreningen till en annan förening. Däremot, när det gäller en svensk förenings förvärv från utlandet av en spelare, anser RSV att det är fråga om en sådan i sig skattepliktig omsättning inom landet som medför att förvärvaren (föreningen) blir skyldig att betala mervärdesskatt (s.k. förvärvsskatt) till staten enligt 1 kap. 2 § 2 ML.

Motionen

I motion Sk765 av Yilmaz Kerimo (s) föreslås slopad moms vid idrottsklubbarnas köp av utländska spelare. Motionären befarar att bolagiseringen av idrottsklubbarna kommer att ta ny fart om inte momsbefrielse på sådana förvärv införs. En ideell förening som inte får dra av moms får enligt motionären svårt att hävda sig gentemot klubbar som bildat ett bolag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare anfört att det finns många skäl som talar mot att ideella föreningar beskattas för förvärv av spelare från utlandet. Med anledning av att den tidigare i detta betänkande omnämnda översynen av reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10) enligt sina direktiv skall ta upp frågan har utskottet vidare markerat att det är viktigt att rättsfrågan och problematiken penetreras och att EG-perspektivet beaktas i utredningsarbetet. Utskottet vidhåller sin uppfattning i denna fråga men finner på samma sätt som tidigare att något uttalande av riksdagen inte är påkallat. Utskottet avstyrker därför motion Sk765.

Gällande bestämmelser

Av 4 kap. 8 § ML framgår att allmännyttiga ideella föreningar är befriade från mervärdesskatt om inkomsten är befriad från inkomstskatt. Av RSV:s information framgår vidare att en sådan förening inte skall ta ut mervärdesskatt vid försäljning av varor, om försäljningen har ett naturligt samband med den allmännyttiga verksamheten eller huvudsakligen syftar till att ge service till dem som deltar i den allmännyttiga verksamheten eller av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete.

Ideella föreningar som inte är allmännyttiga och som bedriver näringsverksamhet skall betala mervärdesskatt för skattepliktig omsättning av varor och tjänster. Det är således ingen skillnad mellan dessa föreningar och andra näringsidkare.

Motionen

I motion Sk325 (yrkande 18) återkommer Alf Svensson m.fl. (kd) med en begäran om ett tillkännagivande om att second hand-försäljning som bedrivs av ideella föreningar och där överskottet används till välgörande ändamål bör befrias från mervärdesskatt.

Utskottets ställningstagande

Den tidigare vid flera tillfällen omnämnda översynen av reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10) har enligt utredningsdirektiven bl.a. till syfte att se över grundläggande begrepp i mervärdesskattelagen som reglerar frågor om skattskyldighet och yrkesmässig verksamhet för att åstadkomma en bättre harmonisering till EG:s gemensamma regler om mervärdesskatt. Utredaren skall vidare särskilt analysera hur mervärdesskattelagens bestämmelser om undantag från skattskyldighet för ideella föreningars verksamhet överensstämmer med direktivets verksamhetsinriktade undantag från skatteplikt för organisationer utan vinstintresse samt hur nuvarande svenska regler påverkar konkurrensneutraliteten i allmänhet och särskilt i förhållande till små och medelstora företag. Med hänsyn till detta utredningsarbete anser utskottet att ett ställningstagande till sådana förändringar i mervärdesskattesystemet som motionärerna förespråkar bör anstå till dess att resultatet av översynen föreligger. Utskottet avstyrker således motion Sk325 yrkande 18.

Tjänstesektorn*Gällande bestämmelser*

Genom rådets direktiv 1999/85/EG har de medlemsstater som så önskar tillåtits att ta ut lägre mervärdesskatt under tre år på två, eller i undantagsfall tre, arbetskraftsintensiva tjänsteklasser. Den typ av tjänster som kan komma i fråga för mervärdesskattesänkning är småreparationer (cyklar, skor, läder-

artiklar, kläder och linne), ombyggnads- och renoveringsarbeten i privata bostäder, fönsterputsning, städning i privata bostäder, tjänster i hemmet och hårfrisering. Underrättelse om önskemål att införa reducerad skattesats skulle dock ha tillställts kommissionen före den 1 november 1999. Det är inte möjligt att efter detta datum inkomma med en ansökan. Sverige har inte anmält något sådant önskemål.

Motionerna

I motionerna Sk826 (yrkande 4) av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) och A820 (yrkande 5) av Ulla-Britt Hagström och Rosita Runegrund (båda kd) hemställs att regeringen ansöker hos EU om att delta i försöket med lägre mervärdesskatt på vissa tjänster. Syftet är att gynna tjänstesektorns expansion, och i den sistnämnda motionen framhålls särskilt att kvinnorna skulle få ökade möjligheter att få arbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att underrättelse om önskemål att införa reducerad skattesats skulle ha tillställts kommissionen före den 1 november 1999 och att det inte är möjligt att efter detta datum inkomma med en ansökan. Sverige har inte anmält något sådant önskemål och nu är det således för sent. Frågan är alltså inte längre aktuell, och utskottet avstyrker därför motionerna Sk826 yrkande 4 och A820 yrkande 5.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *turistnäringen, serveringstjänster, m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk616 yrkande 2, 1999/2000:Sk632, 1999/2000:Sk646, 1999/2000:Sk647, 1999/2000:Sk648, 1999/2000:Sk670 yrkande 1 och 1999/2000:Sk720,
res. 1 (m)
res. 2 (kd)
2. beträffande *böcker*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk325 yrkande 20 i denna del, 1999/2000:Sk633, 1999/2000:Sk657, 1999/2000:Sk664, 1999/2000:Sk665, 1999/2000:Sk701 yrkande 1, 1999/2000:Sk741 yrkande 1, 1999/2000:Kr313 yrkandena 19 och 20 samt 1999/2000:Kr314 yrkande 4,
res. 3 (m, kd, fp)
3. beträffande *elektronisk handel*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk701 yrkande 2, 1999/2000:Sk741 yrkande 2 och 1999/2000:T717 yrkande 19,
4. beträffande *försäljning av konst på konstgallerier m.m.*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sk615,

5. beträffande *alternativ sjukvård m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk649 yrkandena 1 och 2, 1999/2000:Sk693 yrkandena 1 och 3 samt 1999/2000:So486 yrkande 5,
6. beträffande *körkortsutbildning*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:T409 yrkande 1 och 1999/2000:T462 yrkande 1,
res. 4 (kd)
7. beträffande *ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk659, 1999/2000:Kr509 yrkande 15 och 1999/2000:Ub313 yrkande 3,
res. 5 (m)
8. beträffande *personalköp av pc*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sk658,
9. beträffande *köp av utländska spelare och andra idrottsutövare*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sk765,
10. beträffande *ideella föreningsars second hand-försäljning i välgörande syfte*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sk325 yrkande 18,
11. beträffande *tjänstesektorn*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk826 yrkande 4 och 1999/2000:A820 yrkande 5.

Stockholm den 22 februari 2000

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Desirée Pethrus Engström (kd), Catharina Hagen (m), Yvonne Ruwaida (mp), Rolf Kenneryd (c), Johan Pehrson (fp), Claes Stockhaus (v), Bengt Niska (s) och Lars Lilja (s).

Reservationer

1. Turistnäringen, serveringstjänster, m.m. (mom. 1) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Catharina Hagen (m) har

dels anfört följande:

Representanterna för Moderata samlingspartiet i skatteutskottet har vid flera tillfällen tidigare framhållit att det höga svenska skattetrycket – enligt

OECD:s mätningar det högsta bland industriländerna – är ohållbart i längden. Även den höga svenska mervärdesskattenivån på 25 % – jämte Danmark den högsta inom EU – medför stora problem för svenska företag och försvagar vår konkurrenskraft gentemot utlandet.

Det höga skattetrycket och den höga nivån på momsens inverkar också mycket negativt på ambitionen och förmågan att öka sysselsättningen i Sverige, särskilt i de branscher som är utsatta för konkurrens från utlandet eller för konkurrens inom landet från likartade lågbeskattade verksamheter. Inte minst den svenska turistnäringen, som konkurrerar med andra länder om världens turister, lider av den höga svenska momsens. Hotell och restauranger, som är viktiga inom turistnäringen, drabbas också av att de betalar full fastighetsskatt, energiskatt och alkoholskatt. Näringen har också missgynnats av att det avdragsgilla beloppet för representation har sänkts. De momsnedläggningar som för närvarande gäller för hotelltjänster etc. är inte tillräckliga för att väga upp denna negativa bild. Priserna i Sverige trissas upp på ett sätt som gör landet mindre attraktivt att besöka för utländska turister och lockar svenska turister att turista i andra länder än Sverige.

Mervärdesskatten på livsmedel är i Sverige olika beroende på om maten inhandlas i butik eller om den skall förtäras på stället. Denna diskriminering av restaurangnäringen har resulterat i ett kraftigt ökat utbud av färdigrätter samtidigt som restauranger dragit ned på sitt öppethållande. Många restauranger har också under senare år drabbats av konkurser och nedläggelser. Att sänka restaurangmomsen till samma nivå som gäller för mat har hittills inte ansetts möjligt på grund av EG-rätten men nu har tydligen Portugal fått medgivande att sänka mervärdesskatten för restaurangtjänster. Det borde då vara möjligt för Sverige att göra något liknande.

Vi vill också betona att turistnäringen i Sverige är en bransch som är värd att satsa på, särskilt i regioner som behöver arbetstillfällen, dvs. glesbygder och avfolkningsbygder. Turistnäringen har en stor potential och många möjligheter till tillväxt. En expansion av turismen i Sverige skulle leda till ökad omsättning och nya jobb inom kringliggande näringar och verksamheter. För att stimulera till en ökning av turismen i Sverige, vitalisera lusten till initiativ, väcka intresse för arbete och nya investeringar på detta område och göra gjorda investeringar mera lönsamma behövs bl.a. att mervärdesskattesatserna ses över.

Riksdagen bör med anledning av de nu behandlade motionerna som sin mening ge det anförda till känna för regeringen.

dels under moment 1 hemställt:

1. beträffande *turistnäringen, serveringstjänster, m.m.* att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:Sk616 yrkande 2, 1999/2000:Sk632, 1999/2000:Sk646, 1999/2000:Sk647, 1999/2000:Sk648, 1999/2000:Sk670 yrkande 1 och 1999/2000:Sk720 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts angående sänkta skatter på matservering och annan turistverksamhet,

Kenneth Lantz (kd) och Desirée Pethrus Engström (kd) har

dels anfört följande:

Inom EU ligger Sverige bland de länder som har den högsta nivån på såväl normalmoms som restaurangmoms. Serveringstjänster är i många länder i Europa beskattade med lägre momssatser än normalmomsen. Som en följd av lägre priser blir restaurangverksamheten mer aktiv i andra länder än i Sverige. Lägre moms på serverad mat skulle enligt vår uppfattning med stor säkerhet gynna såväl statskassan som hederliga krögare genom att öka volymen, sysselsättningen och lönsamheten i denna bransch. Vi delar därför motionärernas uppfattning om det önskvärda i att sänka serveringsmomsen till samma nivå som matmomsen.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motion Sk670 i denna del begär en utredning om förutsättningarna för att tillämpa samma momssats på serverad mat som köpta matvaror. Detta innebär att övriga nu behandlade motioner, i den mån de handlar om moms på serveringstjänster, får anses i viss mån tillgodosedda. Motion Sk648 avstyrks.

dels under moment 1:

1. beträffande *turistnäringen, serveringstjänster, m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk670 yrkande 1, med anledning av motionerna 1999/2000:Sk616 yrkande 2, 1999/2000:Sk632, 1999/2000:Sk646, 1999/2000:Sk647 och 1999/2000:Sk720 och med avslag på motion 1999/2000:Sk648 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts angående sänkt moms på serveringstjänster,

3. Böcker (mom. 2) – m, kd, fp

Carl Fredrik Graf (m), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Desirée Pethrus Engström (kd), Catharina Hagen (m) och Johan Pehrson (fp) har

dels anfört följande:

I dag gäller skilda skattesatser mellan bokinköp (25 %) och annan konsumtion av kultur, t.ex. teater-, konsert- och operaföreställningar (6 %). Härigenom har skattepolitiken kommit att få en styrande effekt på medborgarnas val av kulturaktiviteter som inte varit avsikten. Det dåliga konkurrensläget för boken förvärras än mer av Internetbranschens utveckling på detta område och möjligheterna att anskaffa böcker on-line. Den dåliga kontrollen av internethandeln med böcker gör att många bokleveranser – antingen de sker offline eller online – över huvud taget inte beskattas, vilket leder till mycket svåra konkurrensproblem för den traditionella bokhandeln. Vi ställer oss därför bakom förslaget i motionerna Sk664 i denna del och Kr314 i denna del om att tillsätta en utredning som får till uppgift att undersöka en sänkning av bokmomsen till samma nivå som andra kulturarrangemang och hur en sådan sänkning praktiskt bör genomföras för att

komma bokköparna till godo. Motionerna Sk325 yrkande 20 och Kr313 yrkandena 19 och 20 och övriga nu behandlade motioner om sänkt bokmoms får härigenom anses tillgodosedda.

dels under moment 2 hemställt:

2. beträffande *böcker*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Sk664 och 1999/2000:Kr314 yrkande 4 och med anledning av motionerna 1999/2000:Sk325 yrkande 20 i denna del, 1999/2000:Sk633, 1999/2000:Sk657, 1999/2000:Sk665, 1999/2000:Sk701 yrkande 1, 1999/2000:Sk741 yrkande 1 och 1999/2000:Kr313 yrkandena 19 och 20 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts angående sänkt moms på böcker,

4. Körkortsutbildning (mom. 6) – kd

Kenneth Lantz (kd) och Desirée Pethrus Engström (kd) har

dels anført följande:

Redan när utbildningsmomsen infördes ställde sig Kristdemokraterna skeptiska till att det skulle vara alldeles nödvändigt att belägga även privata bilskolors körkortsutbildning med moms, bl.a. med tanke på att motsvarande utbildning var momsfri när den förekom i gymnasieskolor. Vi framhöll redan då att tillämpningen av EG-rätten i t.ex. Belgien tydde på att det skulle finnas utrymme för att medge skattefrihet för körkortsutbildning i vart fall då utbildningen kunde klassas som yrkesutbildning. Mot bakgrund av att körkortsutbildning under senare år blivit så dyr att många ungdomar av ekonomiska skäl måste avstå från att ta körkort och att det dessutom är ett starkt trafiksäkerhetsintresse att körkortsaspiranterna tar så många körkortslektioner som behövs och inte chansar med en för tidig uppkörning anser vi att regeringen bör undersöka möjligheterna att sänka eller till och med slopa momsens på körkortsutbildning. Vi tillstyrker således i så måtto motion T409 i denna del, varigenom även motion T462 i denna del får anses tillgodosedd.

dels under moment 6 hemställt:

6. beträffande *körkortsutbildning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:T409 yrkande 1 och 1999/2000:T462 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts angående momsens på körkortsutbildning,

5. Ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter (mom. 7) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Catharina Hagen (m) har

dels anført följande:

Kommunkontosystemet innebär att kommuner och landsting kan få tillbaka den moms som de har betalat på sina inköp. Kommunerna och landstingen gör inbetalningar till systemet. Syftet med systemet är att skapa konkurrensneutralitet i kommunernas och landstingens val mellan att utföra viss verksamhet i egen regi och att upphandla.

Kommunkontosystemet innebär emellertid också att kommunerna och landstingen även kan få tillbaka den moms som de har betalat på sina inköp i sådan verksamhet som inte är skattepliktig när den bedrivs privat, t.ex. sjukvård och tandvård. Härigenom har t.ex. folktandvården kommit att få en kostnadsfördel jämfört med den privata tandvården som inte kan ha varit avsikten och som inte heller bör accepteras. Den utredning som har tittat på detta problem har föreslagit olika alternativa lösningar (SOU 1999:133). Utan att här värdera och prioritera de olika förslagen förutsätter vi att regeringen påskyndar beredningen och lägger fram ett förslag för riksdagen så snart som möjligt så att konkurrensneutralitet etableras på detta område.

Vad nu sagts om offentlig och privat tandvård gäller även andra verksamheter som missgynnas när de drivs i privat regi genom avsaknaden av avdragsrätt för ingående moms och gynnas när de drivs i kommunal eller landstingskommunal regi genom att kommunkontosystemet kan utnyttjas för att få kompensation för momsen på inköpen. Exempel på sådana verksamheter är privata skolor, daghem och vård. Det är viktigt att konkurrensneutralitetsproblemen även för dessa verksamheter får en snabb och tillfredsställande lösning. Även den konkurrensnackdel som ideella organisationer har när de bedriver verksamhet i konkurrens med motsvarande verksamhet i privat regi måste belysas. Den utredning som behandlar skattskyldighet i mervärdesskattelagen (dir. 1999:10) måste skyndsamt behandla frågan om konkurrensneutralitet.

Vad nu anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att vi tillstyrker motionerna Sk659 och Ub313 i denna del och att motion Kr509 anses tillgodosedd.

dels under moment 7 hemställt:

7. *beträffande ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Sk659 och 1999/2000:Ub313 yrkande 3 och med anledning av motion 1999/2000:Kr509 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts angående åtgärder för att komma till rätta med bristande konkurrensneutralitet.

Särskilda yttranden

1. Böcker (mom. 2) – kd

Kenneth Lantz (kd) och Desirée Pethrus Engström (kd) anför:

Med anledning av motion Kr313 yrkande 20 vill vi framhålla att vi inom Kristdemokraterna länge har arbetat för en sänkning av momsen på barnböcker, och i och för sig anser vi fortfarande att den frågan borde prioriteras.

Barn behöver stimulerande läsupplevelser för att få intresse för läsning, öva upp läsförmågan och utveckla språket, och det finns oroande tecken på att läsandet tenderar att minska hos barn. Det är därför särskilt viktigt att barnböcker görs billigare och mera tillgängliga för barnfamiljerna, t.ex. genom en momsreduktion. Mot en momssänkning på barnböcker har emellertid vid upprepade tillfällen anförts att det skulle ställa till med besvärliga gränsdragnings- och kontrollproblem. Mot den bakgrunden biträder vi nu förslaget om en generell sänkning av momsen på alla böcker men vi kommer även i framtiden att ägna särskild uppmärksamhet åt barnens och barnfamiljernas behov av tillgång till billiga, bra och spännande barnböcker.

2. Försäljning av konst på konstgallerier m.m. (mom. 4) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Catharina Hagen (m) anför:

Vi har tidigare framhållit att konstgallerierna utför en viktig kulturgärning som har väsentlig betydelse för både konstnärerna och den konstintresserade allmänheten. Momsregler av olika slag försvårar emellertid galleriernas möjligheter att bedriva sin verksamhet. Momssatsen för en tavla som säljs genom lagerförsäljning från ett konstgalleri grundas på återförsäljarens vinstmarginal och ligger på 25 %, vartill kommer en avgift på 5 % för ”droit de suite”. Vissa ideella organisationer kan förmedla och försälja konst utan momspålägg, och denna skillnad mellan gallerier och ideella organisationer medför bristande konkurrensneutralitet vilket har påtalats i motion Sk615. Reglerna får den konsekvensen att en tavla som säljs på ett galleri blir avsevärt dyrare än en likadan tavla som säljs genom exempelvis Folkets hus. Vi noterar att regeringen har uppmärksammat frågan i utredningen som berör reglerna om skattskyldighet i mervärdesskattelagen m.m. (dir. 1999:10) och vi förutsätter att utredningen lägger fram förslag som avhjälper den bristande konkurrensneutraliteten på detta område.

3. Tjänstesektorn (mom. 11) – m, kd

Carl Fredrik Graf (m), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Desirée Pethrus Engström (kd) och Catharina Hagen (m) anför:

Sedan EU i ett direktiv beslutat tillåta att medlemsländerna tar ut lägre moms än den normala på vissa arbetsintensiva tjänster under tre år har nio länder beslutat genomföra en sådan momssänkning för att på detta sätt öka sysselsättningen, nämligen Belgien, Frankrike, Grekland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien och Storbritannien. Trots en kraftig opinion i riksdagen till förmån för att en sådan metod skulle prövas även i Sverige underlät regeringen att skicka in en anmälan till kommissionen i tid. Nu är det för sent.

Regeringens ointresse och brist på handlande är enligt vår mening utomordentligt anmärkningsvärda. Utan att samråda med partierna i riksdagen om den möjlighet som här öppnade sig att öka sysselsättningen i de aktuella

branscherna – men som måste utnyttjas snabbt på grund av den korta anmälningstiden till kommissionen – har den svenska regeringen avfärdat en idé som i varje fall nio andra regeringar inom EU uppenbarligen tror på. Ett sådant försök hade kunnat öppna för en vidgad arbetsmarknad. Genom regeringens medvetna underlåtenhet att agera har riksdagen ställts inför fullbordat faktum och kan nu inte längre göra något.

1999/2000:SkU15

Sammanfattning.....	1
Motionerna	1
Lagstiftning under senare år	4
Utskottet	6
Turistnäringen, serveringstjänster m.m.	6
Böcker.....	8
Elektronisk handel	9
Försäljning av konst på konstgallerier	12
Alternativ sjukvård m.m.	13
Körkortsutbildning.....	14
Ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter.....	15
Inköp av pc till personalen.....	16
Köp av utländska spelare och andra idrottsutövare.....	17
Ideella föreningars second hand-försäljning i välgörande syfte.....	18
Tjänstesektorn.....	18
Hemställan	19
Reservationer.....	20
1. Turistnäringen, serveringstjänster, m.m. (mom. 1) – m	20
2. Turistnäringen, serveringstjänster, m.m. (mom. 1) – kd	22
3. Böcker (mom. 2) – m, kd, fp.....	22
4. Körkortsutbildning (mom. 6) – kd	23
5. Ingående mervärdesskatt i vissa skattefria verksamheter (mom. 7) – m	23
Särskilda yttranden	24
1. Böcker (mom. 2) – kd	24
2. Försäljning av konst på konstgallerier m.m. (mom. 4) – m.....	25
3. Tjänstesektorn (mom. 11) – m, kd	25